

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 27019/2023
14.01.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Драгане Миросављевић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранко Франц Бутолен, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство за рад, запошљавање, борачку и социјалну политику из Београда, чији је заступник Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3041/23 од 09.06.2023. године, у седници одржаној 14.01.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3041/23 од 09.06.2023. године, којом је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 53603/20 од 14.03.2023. године, у ставу три изреке, за период од јануара месеца 2021. године закључно са јулом месецем 2021. године.

II ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3041/23 од 09.06.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 53603/20 од 14.03.2023. године, у ставу трећем изреке тако што се:

- одбија као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу исплати на име личне инвалиднине:

- за 2021. годину
- за месец јануар, износ од 24.043,60 динара са законском затезном каматом почев од 05.02.2021. године до коначне исплате,
- за месец фебруар, износ од 24.370,40 динара са законском затезном каматом почев од 05.03.2021. године до коначне исплате,
- за месец март, износ од 26.436,80 динара са законском затезном каматом почев од 05.04.2021. године до коначне исплате,
- за месец април износ од 25.243,60 динара са законском затезном каматом почев од 05.05.2021. године до коначне исплате,
- за месец мај, износ од 24.912,00 динара са законском затезном каматом почев од 05.06.2021. године до коначне исплате,

- за месец јун, износ од 26.115,60 динара са законском затезном каматом почев од 05.07.2021. године до коначне исплате,
- за месец јул, износ од 25.979,20 динара са законском затезном каматом почев од 05.08.2021. године до коначне исплате,

III НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужене изјављена против потврђујућег дела пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3041/23 од 09.06.2023. године, којом је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 53603/20 од 14.03.2023. године, у ставу трећем изреке, за период од фебруара 2019. године закључно са децембром 2020. године и у ставу другом изреке (одлука о трошковима поступка).

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 53603/20 од 14.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је предлог тужене за прекид поступка. Ставом другим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћених износа личне инвалиднине за период од 01.02.2019. године до 31.07.2021. године, исплати појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом, ближе наведено у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 72.800,00 динара, са законском затезном каматом од дана стицања услова за извршење до коначне исплате у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, док је одбијен као неоснован захтев за исплату камате за период од пресуђења стицања услова за извршење.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3041/23 од 09.06.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 53603/20 од 14.03.2023. године, у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у дела става четвртог изреке првостепене пресуде и обавезана тужена да на име трошкова парничног поступка тужиоцу исплати 79.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности па до исплате у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

По оцени Врховног суда испуњени су услови прописани одредбом члана 404. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), за одлучивање о посебној ревизији тужене за инвалиднине за период од јануара 2021. године закључно са јулом 2021. године. Предмет правне заштите је исплата неисплаћене инвалиднине тужиоцу која му је раније призната за период од јануара месеца 2019. закључно са јулом 2021. године. Врховни суд налази да је потребно дозволити посебну ревизију ради разматрања правних питања у интересу равноправности грађана која се поставља у конкретној парници, а и због уједначавања судске праксе. Стога је одлучено као у првом ставу изреке на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....10/23), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), па је утврдио да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а наводима ревизије тужене не указује се на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је, решењем Секретаријата за друштвене службе СО Призрен бр. 580-212 од 16.06.1983. године, признато право на личну инвалиднију, као војном инвалиду рата VI групе са 60% инвалидитета почев од 01.01.1982. године. Вештачењем је утврђено да неисплаћена инвалиднина тужиоцу за спорни период износи 583.665,52 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца, применом одредбе чланова 21, 24. став 2., 25, 28. став 1., 69, 71, 76, 85,95, 98. и 105. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца ("Службени лист СРЈ", бр. 24/98, ("Службени гласник РС", бр. 101/2005...111/2009), и одредби чланова 154. и 172. Закона о облигационим односима, налазећи да је тужиоцу право на инвалиднину признато извршним решењем надлежног органа и да оно производи дејство све док, у прописаном управном поступку, не буде измењено. По мишљењу првостепеног суда, ради се о стеченом праву тужиоца, које представља његову имовину чије је мирно уживање гарантовано чланом 58. Устава Републике Србије и чланом 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Другостепени суд је прихватио правну аргументацију првостепеног суда у погледу главне ствари и потврдио првостепену пресуду а преиначио одлуку о трошковима поступка.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право при одлучивању о обавези тужене да тужиоцу накнади штету на име неисплаћене личне инвалидине за период од јануара 2021. године закључно са јулом 2023. године, па тужена основано у том делу, на то у ревизији указује.

Исплата права признатих решењима донетим по прописима који су, одредбом члана 3. став 1. Уставног закона о изменама и допунама Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 20/93), престали да важе, у складу са чланом 5. став 1. тог Закона, престаје даном ступања на снагу Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица („Службени гласник РС“ бр.18/2020), са којим даном престаје и важење решења којима су права призната, о чему није потребно доносити посебно решење у смислу одредбе члана 201. тог Закона (став 1). За права која су призната по прописима из става 1. овог члана, по службеној дужности, донеће се решења којима ће се основица за обрачун износа права утврдити према члану 33. овог Закона. У погледу права на месечно новчано примање и повећању месечног новчаног примања због везаности за постелу, која су призната по Закону о правима бораца и војних инвалида

("Службени лист САПВ", бр. 19/85, 31/86, 32/88, 15/89, 1/90, 9/90 и 37/90) и ("Службени гласник РС", бр. 20/93), одлучиће се у складу са чланом 199. овог Закона, и даље остваривати под условима и у обиму и на начин прописан овим Законом, са правним дејством овог решења од почетка примене овог Закона (став 3.). О праву на основну новчану накнаду, допунску новчану накнаду и изузетну новчану накнаду признатом по Закону о материјалном обезбеђењу и здравственој заштити учесника НОР-а ("Службени лист САПК", бр. 5/79), као и о праву на инвалидски додатак, посебан инвалидски додатак и породични додатак професионалну рехабилитацију признатом по Закону о инвалидском додатку и другим правима војних инвалида ("Службени лист САПК", бр. 24/79), одлучиће се у складу са чланом 198. и 199. овог Закона и даље остваривати под условима, у обиму и на начин прописан овим Законом, са правним дејством овог решења од почетка примене овог Закона (став 4.). Корисник са територије АПК Косова и Метохије, на којој је, Резолуцијом 1244 Савета безбедности организације УН, успостављена привремена администрација мисије ОУН, у поступку из става 1. и 4. овог члана је у обавези да надлежном органу који води поступак по овом закону приложи доказ о околностима под којима је задобијено телесно оштећење или погибија члана породице, по основу кога је признато основно и изведено право од Министарства одбране и Министарства унутрашњих послова и доказ о држављанству Републике Србије (став 5.). На основу одредбе члана 155. истог Закона, о правима из овог Закона, у првом степену решава општинска, односно градска управа по месту пребивалишта странке (у даљем тексту: првостепени орган), која ове послове обавља као поверене послове.

У конкретном случају, тужиоцу је право на цивилну инвалиднину признато решењем од 16.06.1983. године по покрајинском закону о заштити жртава рата ("Службени лист САПК", бр. 32/76, 26/80, 29/82), а од стране Покрајинске дикреције за питање бораца и инвалида мира. Уставом СРЈ и Уставом СР Србије од 21.02.1974. године, те Уставом Социјалистичке аутономне покрајине Косово од 28.02.1974. године, аутономним покрајинама су установљена иста права и дужности као и републикама, тако што само о пословима који су од интереса за републику, као целину, одлучују републички органи јединствено и са важношћу на целој теритоји Републике Србије (члан 300. Устава СРС). У том смислу су, одредбом члана 300. Устава Социјалистичке Републике Србије, одређени послови који се уређују само републичким законом јединствено за целу територију Републике Србије, а међу њима нису они који се односе на права бораца, инвалида и чланова њихових породица. Тужилац је корисник са територије АП Косово и Метохија, на којој је, Резолуцијом 1244 Савета безбедности и организације Уједињених нација, успостављена привремена администрација мисије ОУН. Предметно право тужиоцу је признато решењем донетим по прописима који су, одредбом члана 3. став 1. Уставног закона о изменама и допунама Уставног закона за спровођење Уставног суда Србије ("Службени гласник РС", бр. 20/93) престали да важе, у складу са чланом 5. став 1. тог Закона, што значи да је престало и важење решења којим је тужиоцу ово право признато. Надлежни орган управе је био дужан да, по службеној дужности, донесе решење којим ће да одлучи о предметном праву тужиоца које он остварује под условима, у обиму и на начин прописан измењеним Законом те да основуцу за обрачун износа припадајуће инвалиднине тужиоцу утврди према члану 33. Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица, почев од дана почетка примене Закона, односно 01.01.2021. године. Такво решење није донето, а редован суд није надлежан да одлучује о правима корисника примања из буџета

Републике Србије и буџета јединица локалне самоуправе по Закону о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица, као претходном питању у парници за накнаду штете због незаконитог и неправилног рада органа тужене, у којој је захтев заснован на наводима да се не врши исплата по решењима донетим по раније важећим прописима, што је овде случај. Како о условима за остваривање и обиму права одлучује надлежан орган управе у законом (горе наведеном) прописаном управном поступку и како тај орган није донео одлуку о праву тужиоца које је предмет ове парнице, следи да тужилац не поседује основ за признавање права на накнаду штете за период након 01.01.2021. године.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1., Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености ревизије туженог у преосталом делу на основу члана 404. став 2. ЗПП, Врховни суд је оценио да нема места одлучивању о ревизији као изузетно дозвољеној на основу одредбе става 1. тог члана.

Предмет заштите у овој правној ствари је накнада штете због неисплаћене инвалидине за период од јануара 2019. године закључно са децембром месецом 2020. године. О том делу захтева је одлучено у смислу раније донетих одлука од стране Врховног суда а одлука у овом делу не одступа од раније донетих одлука, па није потребно уједначавање судске праксе. Не постоји потреба ни за разматрањем правних питања од општег интереса или правних питања у интересу равноправности грађана, нити потреба за новим тумачењем права. Стога је одлучено као у ставу трећем изреке, применом члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући дозвољеност ревизије у овом делу у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена ако је изјављена против пресуде против које по закону не може да се поднесе (члан 403. ст. 1. и 3. ЗПП).

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима, ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овој правној ствари поднета је 10.11.2020. године, а вредност предмета спора преосталог дела који тужени ревизијом побија је нижа од 40.000 евра.

Како вредност предмета спора преосталог побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, то произлази да ревизија није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу четвртом изреке.

Иако је тужилац делимично успео у спору, то није узроковало увећање трошкова поступка, па Врховни суд налази да је одлука нижестепених судова у погледу трошкова првостепеног и другостепеног поступка правилна.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић